

VÉGVÁRI-VERSEK (1918-1921)

Reményik Sándor
álméven publikált versei

"Egy lángot adok, ápnold, add tovább és gondozd híven..."

AZ OLVASÓHOZ

A "Segítsetek" címen megjelent versekhez

Kincses Erdély mindenestül prédára jutott. Csak egy kincse maradt meg érintetlenül: a nemzeti hűsége. Ezt a legnagyobb kincsét az ellenség mohósága sem elrabolni, sem eltiporni nem bírta. Ez a drágakincs szórja reánk tiszta, szép sugarát ebben a kis füzetben. Minden egyes sorából egy hazáját sirató szív jajongása kiált hozzánk. Költője a saját lelke keserveiben a megtiportatást szenvedők ezreinek sóhaját küldi felénk. Küldi őszintén, igazán, mesterkedés nélkül. Küldi nem azért, hogy gyönyörködtessen, hanem hogy izzásba hozza a magyar lelkeket. Nem vigasztalást akar nyújtani, hanem öntudatot ébresztetni.

Petőfi óta kevés költő ajkán szólt tüzeesebben a szó, izgatóbban az indulat, maróbban a keserűség, megragadóbban a háborgás, mint **V é g v á r i** e szabadon hömpölygő soraiban. A magyar génusz teremő ereje a magyar verselés nemes egyszerűségével kevés költőnél párosul fenségesebben, mint **V é g v á r i** költeményeiben.

Meggyőződésünk, hogy ezek a versek fel fogják rázni a közönyösöket, kitartásra fogják buzdítani a lelkeseket s megerősítik az üldözötteket és a csüggedőket.

Ezeknek a verseknek egyetlen igaz magyar ember asztaláról sem szabad hiányozniok.

Budapest, 1919 novemberében

Raffay Sándor

ELŐSZÓ

A "Mindhalálig" címen megjelent versekhez

E gyűjteményben Végvárinak azok a versei vannak együtt, amelyek előbb "Segítsetek" címen több kiadást értek és ezeken kívül 38 azóta nyilvánosságra került új vers, melyeket e gyűjteménnyel egyidejűleg "Mindhalálig" címen adtunk közkézre. Állandóan sokan keresik e költeményeket, mert sok ember lelkéből szólnak. Új kiadás vált szükségessé. Ez a kiadás azért foglalja magában mindkét sorozatot, mert a kettő egy gondolatkörnek, egy érzelmi világnak a tükre, egyes darabjai kiegészítik egymást s így együtt mintegy történeti képét szolgáltatják az előbb megszállott, majd a békekötéskor elszakított hazarészek magyarsága lelki életének.

Ez a történeti szempont az oka, hogy az elrendezés lehetőségig pontosan követi a versek keletkezésének időrendjét. Így tűnik ki, milyen hatása volt az eseményeknek a költőre s mert itt az ő személyében az elszakadt magyart látjuk, mondhatjuk, hogy így értjük meg általában a letört magyar földeken élő testvéreink benső alakulását. Lehet, hogy a sorrend nem mindenütt helyes s nagyon hihető, hogy a szöveg itt-ott nem éppen hű. Ennek a magyarázata abban van, hogy rendkívüli utakon jutottak ide a kéziratok, némelyik vers több példányban, nem egyeztek meg teljesen s úgy kellett összevetések útján megállapítani a leginkább valószínű szöveget. Ez érteti meg azt is, hogy ez a kiadás egy-egy ponton különbözik az eddigiektől.

A kiadók remélik, hogy ezek a végekről jött hangok felébresztik az ilyen szenvedéseken át nem ment magyarokat gondtalan és gondolattalan állapotukból; ébren tartják s elernyedni nem engedik az otthonukból menekülteket és elűzötteket. Mindenki, aki olvassa, merítsen e lapokból erőt és bizalmat: "Magyarok még vannak!"

Budapest, 1921 novemberében

A kiadók

TARTALOM

[Erdély magyarjaihoz](#)

[Átok](#)

[Magányos cipruság](#)

[A geszti sírbolt előtt](#)

[Bujdosó vitézek](#)

[Ne jöjjön új tavasz!](#)

[Eredj, ha tudsz!](#)

[Ma megfogta kezem...](#)

[Ave Victor](#)

[Köszönt egy ember...](#)

[Mindent felírunk!](#)

[A gondolat szabad](#)

[A megtagadott eskü](#)

[1919 január 24](#)

[A szuronyerdőben](#)

[Nagy magyar télben...](#)

[Magyarok, mindenütt...](#)

[Farkas-nyom](#)

[Haza, Szabadság...](#)

[Roland kürtje](#)

[Élet a mélyben](#)

["Mikor az Isten alszik"](#)

[Mátyás szobrával szemben](#)

[Zenith és Nadir](#)

[Pütkösdí királyok](#)

[Hulló csillagok](#)

[Nyugodt vagyok](#)

[A máglya tetején](#)

[Phönix madár](#)

[Jó volna már...](#)

[A szikra szikra csak...](#)

[Felhők](#)

[Magyar gyermekek](#)

[Három szín](#)

[Nehéz homályba...](#)

[Hadak útja](#)

[Mint Jób...](#) [Félnek a poroszlók](#)

[És ha kell...](#)

[Mene Tekel](#)

[Némely pesti poétának](#)

[Október 6](#)

[Könnyek](#)

[Vándorló város](#)

[A költözők](#)

[Mennyi arany...](#)

[Évfordulóra](#)

[Hallga, mi ez?](#)

[A hadbírótság épülete előtt](#)

[Én még szabad vagyok](#)

[Segítsetek!](#)

[Keserű kérdés ahhoz, akitől nincs hová föllebbezni](#)

[Szól a censor...](#)

[Szó és tett](#)

[Ember az ekeszarvánál, 1920-ban](#)

[A koporsója...](#)

[Ne még...](#)

[Mindhalálíg](#)

[Öröktűz](#)

[Új szövetség](#)

[Anteus](#)

[Élő-halott bányászok](#)

[Valakit visznek](#)

[Már egymást tépik...](#)

[Egy tollvonás](#)

[A csonka test](#)

[Búzavirág a magyar határról](#)

[Gyűrűt készítették...](#)

[Nagyszalonta és Geszt között](#)

[Íme, bizonyosság...](#)

[Szentté avatás](#)

[Viszik a menyasszonyt](#)

[Karácsony a katakombákban](#)

[Nyugatmagyarország népe](#)

Erdély magyarjaihoz

1918 őszén

Hadd jöjjön hát, aminek jönni kell,
Idők lavináját ernyedtek karok
Ha többé fel nem tartják!
De mi símuljunk össze, magyarok!
Kiáltó szó ha nem lehattunk már:
Egy titkos társaság legyünk!
Kivándorolni, elbujdosni? Nem!
Mi innen nem megyünk!

Nagy szalmatüzek lángjából marad
Szívünkben egy marék izzó parázs -
Égő világoknál ezerszer izzóbb
És izzóbb nála nem lesz semmi más.
Egymás szíve-falán, végzetünk éjén
Egy néma jelszót kikopogtatunk,
Mint jeladást a Katakombák mélyén:
"Magyarok maradunk!"

Idők mélyén vajúdkat sok halál,
Sok minden meglehet,
De oly koporsót nem gyárt asztalos,
Mely minket eltemet.
Magyar bárdok ajkán csak újra hajt
Virágot, lombot ős-magyar fánk: nyelvünk,
S romolhatatlan erőnk árja zeng:
"Örök az élet bennünk!"

Virrasztottunk mi tetszhalottat már!
A lefojtott szó erősebb a jajnál,
Nyílt szónál több az allegória
S a vértezett szív a vértezett karnál.
A lefeszített rúgó izmai
Nem engednek, de erőt gyűjtnek lassan,
Nagyobb erőt szül nagyobb elnyomás,
Míg döngve visszapattan.

Virrasztottunk mi tetszhalottat már,
Álltunk sok vihart, nekünk ez sem új,
Ha kiszaggattak: új gyökeret vertünk.
Mi tudjuk, mit jelent: balszél ha fúj.
Nem tagadom: jöhet még zord idő,
Sok mindent nem lehet majd merni,
Talán szavunk se lesz, jajunk se lesz,
Csak a szívünk fog verni.

De magyarul fog verni!

1918 október

Átok

Most átkot mondok!
Ez a föld a mienk,
Ki nyomunkba hág itt völgyön-hegyen:
Megátkozott legyen!

Ezeréve mi vagyunk itt urak
Isteni, ősi jusson:
Honszerző vér jogán!
Hogy ez a föld bitang kezekre jusson,
Az nem lehet,
Nincs Isten, aki megengedje azt.

Most átkot mondok:
Ne leljen itt vigaszt,
Mosolyt, álmot, szerelmet,
Aki nyomunkba jó.
A termőföld
Legyen neki kiszikkadt temető.
Hova vágyai elepedve érnek,
Erdei források

Vize: forrása tisztátalan vérnek.
Olcsó prédául mit neki hagyunk:
Legyen viszálynak elátkozott magja
Az aranyunk.
Minden bokor rázörrenjen,
Rém kergesse nád-éren;
Talpa alatt
Minden kavics lánggal égjen,
Minden fűszál leszáradjon,
Falvaira
Minden folyam kiáradjon.
Mit megkíván: fusson tőle,
Szálljon reá, mitől remeg,
Gyümölcs fáján rohadjon meg!
Legyen itt akkor minden május-évad
Virágtalan gally, száraz ág;
Kopárak legyenek itt a hegyek
S meddők az anyák.
Legyen a napfény oly sápadt, kevés,
Mint szűkös, nyirkos kriptá-üregek
Dohos ölében a halotti mécs!

Akik nyomunkba jőnek,
Hordják szívökben időt tengerén
Fullánkját tört erőnknek.
Heverjen temetetlen bomló testük
És ne leljenek itt
Nyugodt álmodat bolyongó lelkeik.

Verje meg az Úristen ezt a földet,
Ha tőlünk elveszik!!

1918 október

Magányos cipruság

Tisza István ravatalára

Nem szánlak, jó Vitéz, mert jó Neked,
Neked már jó.
Sok rémség elől elfedte szemed
Az orgyilkos golyó.
Rövid a kín, hosszú a síri álom,
De ezt a népet szánom és utálok.

Hogy letört életednek drága gátja,
Rajt' dül át a tömeg,
Ezer közül nagyságod egy ha látja,
S az sem érdemli meg;
A nemzedékek sodra tovatart,
S nem ád az Isten több ilyen magyart.

Míg éltél, értünk drága két karod
Munkált erőd felett,
S a halál, mikor szíven ragadott,
Szóltál: "Ez így kellett".
Néztél merőn, Kálvin kemény magyarja,
A puskacsőbe: ahogy Isten akarja.

Egy szörnyű korszak minden bűneit
Hordta fenkölt fejed,
Szeretted édes magyar véreid,
S tested megtöretett,
Új tagja mártírok nagy seregének,
Néróknál haj! hóhérbak a népek!

A becsületen folt, csorba ne essék,
Nem volt más jelszavad,
Hitted, hogy nem ábránd, mi kötelesség.
Arany-Szent-György-lovag,
Köveden rövid lesz a felirat:

Egy igaz férfi, sok hitvány miatt!

1918 Mindszentek estéjén

A geszti sírbolt előtt

Óskripta, a kemény férfiút
Lágyan öleld, mögötte messzi út,
Göröngyös pálya, kegyetlen sebek,
Míg küzdött, nem mutatta senkinek.

Buzogni hogy megszűnt a hősi vér,
A hős pihenni végül ide tér,
Pajzsán, mint vas-ravatalon pihen,
Őt is úgy küldték: ezzel vagy ezen!

Hallga! Mi vásárazaj csap égre fel?
Nézd, Magyarország zajlik, ünnepel!
Egy ország pántlikázta fel magát,
Mikor temetik legnagyobb fiát.

Ahonnan jó e néma nagy halott,
Földben sem lenne nyugodt álma ott.
Itt ez a föld még ápol s eltakar,
Ott már a sírok földje sem magyar.

Közelg a csöndes halottas menet,
Mi titkos bú, mi rejtett kegyelet!
Mint fátyolozott, tompa gyászdobok:
A kriptatetőn az eső kopog.

Fogadd be ezt a holtat, ősi sír;
Felőle gyöngé toll most mit sem ír.
Szűk lakára hulljatok levelek,
Most már egyedül marad veletek.

De nem, ha majd lehull az éj körül,
Még sok szív gyújtja őt szövétnekül,
Idő emlékét mélyebbre ássa,
A keblekbe - s lesz feltámadása.

Az ország zúghat, akármit dobol,
A szívek mélyén mégis ő honol,
Pihen pajzsán, mint vas-ravatalon,
Szelíd halott - és mégis hatalom.

1918 november 3